

Grzesznica i święta

Sonia Marmieładowa

Slajd 08 Przestrzeń znacząca

<https://view.genial.ly/5fe37c05fa68050cfca41a3c/presentation-fiodor-dostojewski-zbrodnia-i-kara>

SONIA MARMIEŁADOW (18-letnia prostytutka)

Archetypowa sierota z baśni

- Córka alkoholika, pasierbica śmiertelnie chorej, niezrównoważonej psychicznie macochy Katarzyny Iwanowny, zmuszona do prostytucji z powodu nędzy.
- Łagodna, bezbronna, słaba, oddaje ojcu ostatnie pieniądze.
- Wybrana przez Rodiona zanim się poznali (wspólnota w upadku, zaprzepaszczeniu siebie opartym na wyborze). Marmieładow: „Nędza - to występek. W biedzie człowiek zachowuje szlachetność wrodzonych uczuć, natomiast w nędzy – nikt i nigdy”.

Postępowanie Soni

- Przekonanie o konieczności złożenia ofiary z siebie.
- Codzienne cierpienie z powodu upodlenia, jednak nie odwraca się od świata i Boga, który na to przyzwolił.
- Wiara heroiczna, czysta. Jawno grzesznica bliska Bogu, nawiedzona – jurodiwa (Boży szalenciec, mistyk).
- Z natchnieniem czyta biblijną historię o wskrzeszeniu Łazarza (kluczowe znaczenie dla Raskolnikowa).

Sonia – pokora uświęcona

- Mieszka u krawca Kapernaumowa (Ziemia Święta – cuda Jezusa, grzechy obojętności na łaskę, pokutę i nawrócenie), przyjaźń z Lizawietą (zamiana krzyżykami – siostrzany związek w prawosławiu, Rodion widzi w niej zabitą siostrę lichwiarki).
- 2 x ucałowanie stóp Soni (macocha w dniu upadku, Raskolnikow – oddanie najwyższej czci).
- Krzyżyk z drzewa cyprysowego dany Rodionowi – znak odkupienia, trwałości, wieczności, niezniszczalności.
- Imię znaczące – bizantyjska Hagia Sophia – Mądrość Boża. Rozumie Raskolnikowa „w sobie” – prosta dziewczyna pojmuje rzeczywistość w jednym akcie intuicyjnego wejrzenia. Głębia duchowej mądrości.

Sonia

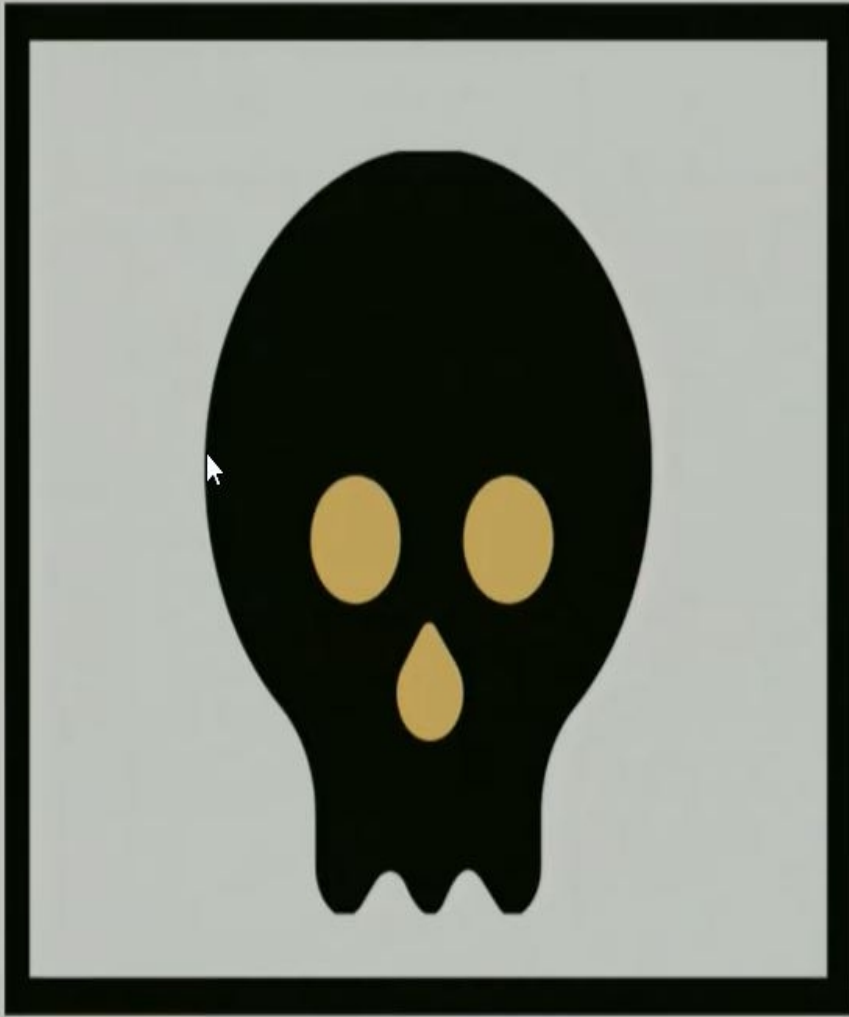
```
graph TD; Sonia[Sonia] --> Grzesznica[Grzesznica]; Sonia --> Swieta[Święta];
```

Grzesznica

- wejście na drogę prostytucji
- rezygnacja z udziału w obrzędach kościelnych ze względu na potępienie i wykluczenie

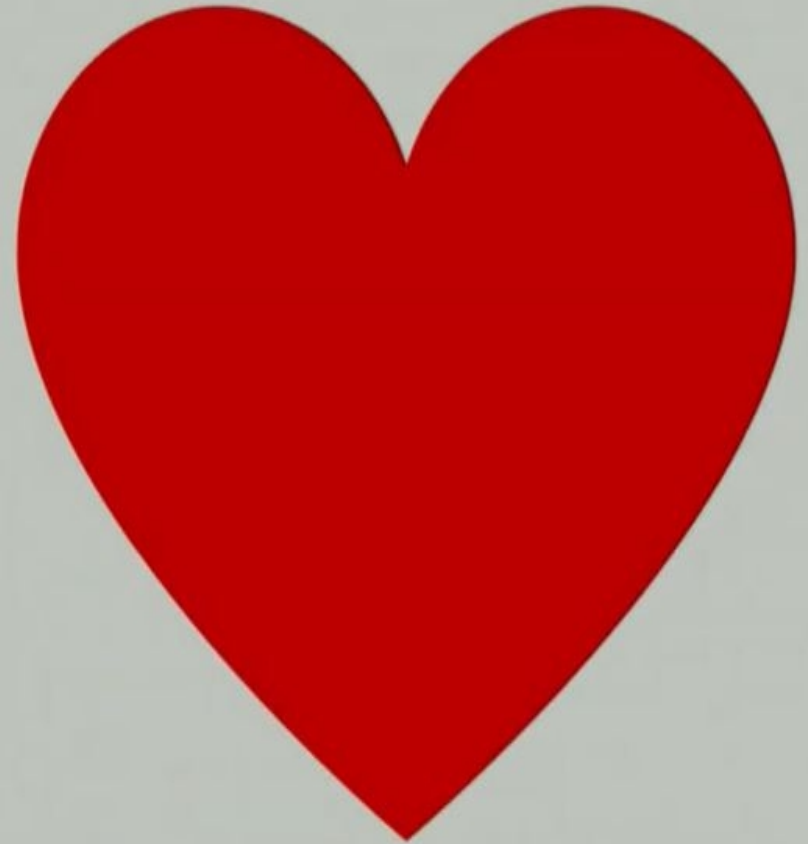
Święta

- altruistyczna motywacja decyzji, empatia wobec bezradnej, oszalałej z bólu macochy i głodującego rodzeństwa
- utożsamianie się z ludźmi cierpiącymi
- zadeklarowana, gorliwa chrześcijanka studiująca Biblię jako księgę o życiu, zafascynowana religią

RODION

I

SONIA

Wskazania Soni dla Rodiona

- ze światopoglądu chrześcijańskiego (przyjęcie postawy pokory, publicznego wyznania win i akceptacji cierpienia w życiu);
- z perspektywy życia społecznego (przyjęcie katorgi jako kary zgodnie z przepisami prawa stanowionego);
- z perspektywy uniwersalnej (złamanie niepisanych praw naturalnych, za co należy ponieść konsekwencje)

Podobieństwa między Rodionem a Sonią

- bieda, głód
 - życie w skrajnie trudnych warunkach
 - brak ojców
 - brak perspektyw życiowych
 - troska o rodzinę
 - doznawanie cierpienia
 - naznaczenie złem (prostyucja, zbrodnia)
-

Różnice między bohaterami

Rodion	Sonia
<ul style="list-style-type: none">• ateista• zaufanie do rozumu• racjonalne myślenie• spekulacje myślowe (arytmetyczne uzasadnianie zbrodni)• przedmiotowe traktowanie człowieka• poczucie wyjątkowości, wysoka samoocena• pycha• bunt wobec świata• osobowość introwertyczna• chłód emocjonalny• relatywizm moralny	<ul style="list-style-type: none">• chrześcijanka• ufność w wierze• naiwne, prostolinijne myślenie• poświęcenie• szacunek dla drugiego człowieka• niskie mniemanie o sobie• pokora• akceptacja cierpienia• osobowość ekstrawertyczna• silne emocje• moralność chrześcijańska

Wnioski:

- Rodion i Sonia to dwa oblicza ludzkiej natury¹;
- dramatyczna wizja człowieka jako istoty rozdartej między dobrem i złem, zdolnej do poświęcenia, ale i zbrodni;
- system wartości, a nie warunki społeczne czynnikiem determinującym postawy człowieka (bieda nie musi rodzić zła).

Źródło postępowania: MYŚL.

Niewolnik ROZUMU i jego wytworów – IDEI.
„Samo istnienie nigdy mu nie wystarczało,
zawsze chciał czegoś więcej.”

Klęska idei – jeśli nie samobójstwo, to co?

Przebłysk intuicji „Wyczuwał w sobie i w swoich
przekonaniach głęboki fałsz”.

Źródło postępowania: WIARA, MIŁOŚĆ, POKORA.

„Sofia to pamięć Boża, w której świętej głębi
Jest wszystko, co istnieje.” (Paweł Florenski)
Ucieleśnienie „przedziwnej świętości, tajemnicy
Mądrości Bożej, która wybrała ją, aby wskazała
Zbrodniarzowi drogę odkupienia”.

DZIEJE RODIONA I **SONI** OPOWIADANE POLIFONICZNIE W OKREŚLONEJ INTENCJI

Rola Soni

- osoba wspomagająca emocjonalny i moralny rozwój Raskolnikowa.
- przemiana mordercy jest skutkiem wpływu Soni, przykładu dobrego człowieka, a nie argumentacyjnego przekonywania do własnych racji i racjonalnego ukazywania korzyści w życiu z postawy chrześcijańskiej (wyższość prawdy wiary nad prawdą rozumu)

Rola Razumichina – przyjaciela Rodiona

- Pokazuje Rodionowi, że „prawami samej logiki nie da się przeskoczyć natury”, czyli osobowość człowieka to coś więcej niż rozum i logika, nie wszystko da się przewidzieć, teoretyzowanie oddala człowieka od prawdziwego życia.
- Jest porażony teorią Rodiona: „takie zezwolenie na krew zgodnie z sumieniem to... według mnie, to straszniejsze, niż gdyby urzędowo, prawnie zezwolono przelewać krew”.

Rola Porfirego – śledczego, który prowadzi sprawę zbrodni na lichwiarce i jej siostrze

- Zastawia na Raskolnikowa intelektualne pułapki, żeby pokazać mu niespójność jego teorii – pyta: A gdyby ktoś „ubzdurał” sobie, że jest wielki? Jakie są kryteria podziału ludzi?
- Radzi mu: „Niech pan nie mędrkuje zawile, niech pan odda się życiu wprost, bez rezonerstwa, niech się pan nie boi; ono samo wyniesie na brzeg i postawi na nogi”.
- Wskazuje na serce, konieczność ofiary i daje mu obietnicę, że wówczas życie go wydzwignie z ciemności i chaosu zła – postawi na brzegu.

Interpretacja finału powieści:

Uniwersalność zakończenia w duchu modernistycznym – główny bohater nie tylko rozpoznaje drogę do Boga, odnajduje go w sobie, ale przede wszystkim osiąga zgodę z samym sobą i z ludźmi

<i>Wskrzesała ich</i>	→ zmartwychwstanie obojga do nowego życia
<i>miłość, serce każdego z nich miało w sobie niewyczerpane</i>	
<i>źródło życia dla serca drugiego.</i>	→ miłość–agape, wspólnota z drugim człowiekiem
<i>Postanowili czekać cierpliwie.</i>	→ postawa pokory w życiu
<i>Pozostawało im jeszcze siedem lat udręki</i>	→ przyjęcie cierpienia
<i>i tyle bezgranicznego szczęścia!</i>	→ miłość sensem i radością życia
<i>Ale zmartwychwstał i wiedział o tym, czuł to w pełni</i>	
<i>całym odnowionym jestestwem,</i>	→ odnalezienie wewnętrznej harmonii
<i>ona zaś – ona przecież żyła tylko jego życiem.</i>	→ braterstwo duchowe i poświęcenie